

Lümända Valla TEATAJA

NR 23

Aprill 2005

aastat Lümända valla lehte

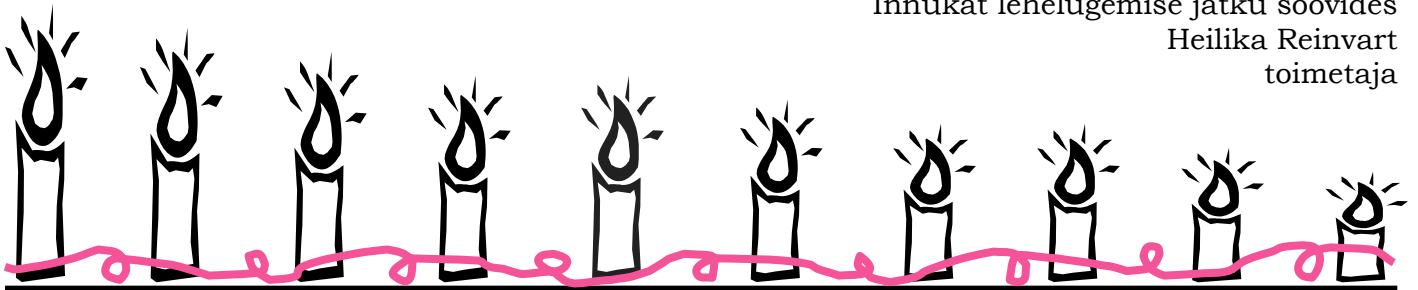
Just sellel kuul möödub 10 aastat esimese Lümända Valla TEATAJA ilmumisest.

Esimene leht ilmus kuupäevaga 25. aprill 1995 ja oli neljaleheküljeline. Lümända Valla TEATAJA's nr 1 anti ülevaade valla omavalitsusorganitest ja selgitati korterite erastamisega seotud toiminguid. Samuti kirjutati sellest, mis on lahti munitsipaalettevõttega Teenus ning lisaks andsid ülevaate sotsiaalkomisjoni tööst komisjoni esinaine Maire Paju, volikogu tööst tollane volikogu esimees Aare Pöld ja Kihelkonnale planeeritavast vanurite hooldekodust kirjutas Aksel Penu. Muuhulgas mainis volikogu esimees ka ära, et vastu võeti valla aastaeelarve, mille kogusumma oli 1 840 000 krooni. Võrdluseks veel niipalju, et valla 2005. aasta eelarve on 7 879 400 krooni, seega suurenemine natuke üle nelja korra.

Lehe sünnile aitasid kaasa Aare Pöld, Jaanus Reede, Aksel Penu, Liia Raun, Külli Kärm ja Tanel Pöld, neist enamus jäidki esimestel aastatel lehe toimetajateks-kujundajateks. Lehte paljundati vallamajas asuva koopiomasina abil ja levitati kohalike postiljonide abiga. 1995. aastal ilmus veel kolm lehe numbrit – 13. juunil, 13. oktoobril ja 20. detsembril. Väikese vaheajaga ilmusid numbrid 5, 6, 7 ja 8 1998. aastal – 19. juunil, 13. augustil, oktoobris ja detsembris ning leht nr 9 veebruaris 1999. Siis tekkis juba pikem vahe ja leht nr 10 nägi ilmavalgust veebruaris 2003 ning siis juba praeguse toimetaja käe all. Sellest ajast on Lümända Valla TEATAJA ilmunud regulaarselt iga kahe kuu tagant (erandiks on suvekuud) ja järg on jõudnud juba 23. numbrini. Keeletoimetajaks on endiselt Liia Raun, kes on ka ainukesena algusest peale ajalehe juures tegev olnud. Alates 12. numbrist on ajalehte trükitud Saarte Trükikojas ja trükiarvuks on 350. Ka lehe kujundus on aastatega muutunud. Kui alguses oli esilehe päises lihtsalt tekst LÜMANDA VALLA TEATAJA, siis nüüd on välja kujunenud eri stiiliga pealkiri ja alates 14. numbrist ilmestab päist ka Lümända valla vapp.

Lehte on jaotatud siiaamaani tasuta ja lähiajal ei ole ka plaanis seda tasuliseks väljaandeks muuta, nii et endistviisi peaks see kuus korda aastas Eesti Posti abiga jõudma kõigi Lümända valla inimeste postkastidesse.

Innukat lehelugemise jätku soovides
Heilika Reinvalt
toimetaja

Avalikust korrast, eriti aga seoses alkoholi tarbimisega

Eesti Vabariigi Põhiseadus tagab igaühele õiguse riigi ja ja seaduse kaitsele. Kõigi põhiseaduslike õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning **kohalike omavalitsuste** kohustus.

Vallaelanike rahuliku elu ja turvalisuse kindlustamiseks ning tagamiseks igaühe õigust omada avalikku kindlustunnet ja võimalust realiseerida oma õigusi, vabadusi ja kohustusi on vallavolikogu oma 26. juuni 2003. a. määrusega nr. 16 kehtestanud **Lümanda valla avaliku korra eeskirja**. Eeskiri kehtib Lümanda valla haldusterritooriumil ja on kohustuslik täitmiseks kõigile siin tegutsevatele ja viibivatele füüsilistele ning juriidilistele isikutele. Volikogu materjalidega, sh ka nimetatud eeskirjaga, on võimalik tutvuda raamatukogudes ja vallasekretäri juures. Eeskiri on kättesaadav ka valla Interneti koduleheküljel <http://lymanda.saare.info/volikogu/määrused>. Avaliku korra tagamiseks on kehtestatud seadusandliku võimu poolt ka kõrgemaid õigusakte. Üks tõsisemaid neist on Karistusseadustik, mille paragrahvivid 262 – 273 käsitlevad avaliku korra vastaseid süütegusid ja nende toimepanemise eest ettenähtud karistusi. Avaliku korra kaitsmise küsimustega tegeleb ka Alkoholiseadus. Ja just seoses **alkoholi tarvitamisega avalikes kohtades on viimasel ajal tekkinud probleeme**. Elanikke on hakanud häirima alkoholi tarvitamine kaupluste juures. Seda eriti Lümandas, kus see on iseäranis moraality, kuna samas ootavad reisijad ja õpilased bussi. Tuletame siinkohal meelde mõne sätte avaliku korra tagamiseks kehtestatud õigusaktidest.

LÜMANDA VALLA AVALIKU KORRA EESKIRI

2. **Avalikuks kohaks on iga territoorium, hoone või ruum, mis on antud avalikuks kasutamiseks või mis on tegelikult üldkasutatav** (pargid, teed, tänavad, hoovid, haljasalad, parklad, kalmistu, avalikud veekogud, supelrannad, staadionid, mänguväljakud, bussipaviljonid, sadamad, ettevõtete piirdeaiata territooriumid, väljakud), **üldkasutatavad hooned** (ametiasutused, kool, klubid, raamatukogud, spordihood, toitlustusettevõtted, kauplused, käimlad, lasteaed, kirik, elamud), **kortermajade üldkasutatavad ruumid** (trepikojad, põõningud, keldrid).

6. Avaliku korra tagamiseks on keelatud:

6.3 **joobeseisundis viibimine avalikes kohtades, kui see solvab inimväärikust ja ühiskondlikku moraalitytunnet.**

6.4 **alkohoolsete jookide pruukimine avalikes kohtades, samuti alkohoolsete jookide ja tubakatoodete müük kohas ja/või isiku poolt, kellel puudub selleks vastav müügiluba.**

6.13 **alkohoolsete jookide ja tubakatoodete müümine alaealistele, samuti alaealiste abistamine nende ostmisel.**

22. Eeskirja rikkumise eest kannab süüdlane vastutust vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

23. Eeskirjas sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Lümanda Vallavalitsus ja Saare Politseiprefektuur.

ALKOHOLISEADUS

§ 70. Alkohoolse joogi tarbimise eest avalikus kohas või avalikku kohta jooanud olekus ilmumine

Alkohoolse joogi tarbimise eest tänaval, staadionil, haljasalal, pargis, ühissõidukis või muus avalikus kohas, välja arvatud kohaliku omavalitsuse volikogu õigusaktis ettenähtud juhul või paigas, kus teostatakse alkohoolse joogi jaemüüki kohapeal tarbimiseks, samuti avalikku kohta jooanud olekus ilmumise eest, millega solvatakse inimväärikust ja ühiskondlikku moraalitytunnet – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või arestiga.

KARISTUSSEADUSTIK

§ 262. Avaliku korra rikkumine

Avalikus kohas teiste isikute rahu või avaliku korra muu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni sada trahviühikut või arestiga.

§ 263. Avaliku korra raske rikkumine

Rahu või avaliku korra rikkumise eest, kui see on toime pandud:

- 1) vägivallaga;
  - 2) vastuhakkamisega avalikku korda kaitsvale isikule;
  - 3) relva või relvana kasutatava muu eseme, lõhke-seadeldise või lõhkematerjaliga ähvardades või
  - 4) grupi poolt,
- karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.

Tuleb meeles pidada, et ka kauplus ja kaupluse õu ning selle juurde kuuluv avalik territoorium on avalik koht. Seega on alkoholi (ka õlle) tarbimine neis kohtades käsitletav avaliku korra rikkumisena ja vastavalt õigusaktidele kuulub karistamisele. Usutavasti on kõik inimesed huvitatud turvalisest elukeskkonnast ja hoiduvad rikkumast neid kokkuleppelisi käitumisnorme, mis on kehtestatud meie kõigi ja eriti laste heaolu ja turvatunde kindlustamise eesmärgil. Siis puudub vajadus ka kellegi karistamiseks ja tagame ise endile meeldiva elukeskkonna.

Vallavalitsus

Lümanda vallas tegutsevad külaseltsid – Atla Küla Selts

Kevad on lõpuks käes. Soojemad ilmad ja kuivenevad külaväljad toovad Atla küla suveelanikke koju kevadisi koristustöid tegema ja suveks valmistuma.

Eelmine aasta oli küla jaoks tegus ja huvitav. Keskseks sündmuseks sai kahtlemata küla teine kokkutulek rannamäel, kuhu rahvast kogunes ligi 270 inimest. Seekordne kokkutulek oli 2-päevane. Esimese päeva hommikul peeti maha külakonverents, kus esinesid vallavanem Jaanus Reede, valla ajaloo tundja Urve Vakker ja loodushoidja Arvo Kullapere. Külarahvas oli esinejate jutust huvitatud, küsiti ja päriti palju. Õhtust tralli ilmestasi noored Mustjala tüdrukud, kes kohe tekitasid kohaliku fänniklubi. Oma valla taidlejad esinesid päeval, aitäh neile veelkord.

Kokkutuleku teine päev oli meeleolult tõsisem ja leidis aset Kihelkonna kirikus, kus külarahvas mälestas manalateele lahkunuid ja kus kõik kirikulised pisarsilmi kuulasid Pardi Andrese (Andres Paas) ja Koovi Peetri (Peeter Perens) orelimängu ja laulu.

Järgmisele kokkutulekule tullakse jälle 5 aasta pärast.

Enne kui kokkutulek toimuda sai, tuli teha hulganisti ettevalmistustöid. Sellest ei maksa rääkida, kui mitu korda külarahvas rannamäge korrastamas käis. Kivide korjamine ja kadakate juurimine, parkla ehitamine, muruniitmine jt tööd tahtsid tegemist. Seda kartust meie külas ei ole, et talgusse ei tulda, kui kutsutakse. Ainult et väga palju tööd ootab veel tegemist. Selletalvine torm ajas rannamäe jälle prahti täis.

Paljudest külarahva kooskäimistest on saanud traditsioonid, sh jaaniõhtu, suvelõpulõke rannas augustikuu viimasel nädalavahetusel ja kindlasti jõulupeod igal aastal 27. detsembril, seda juba 4 aastat järjest. Seekord olime koos Simmu-Jaagul, kus pererahvaks Saima ja Jüri Talp.

Kui Atla Küla Selts loodi, siis peeti sellega silmas esmalt küla arengule kaasaaitamist. Kohe hakkasime pihta küla arengukava kirjutamisega, mis sai valmis läinud suvel ja mille vallavolikogu kinnitas ära sügisel. Ilma arengukavata ei ole projektides osalemine enam võimalik. Osaleda saab nendes projektides, mille tegevused langevad kokku arengukavas planeerituga ja külaseltsi põhimääruses nimetatud eesmärkidega. Mis siin salata, arengukava kirjutamine oli meie jaoks suur töö, tuli paljudes asjades jõuda ühisele kokkuleppele. On hea, et ka vallavolikogu aktsepteeris meie kirjapandut. Mõnes asjas tuli meil väga põhjalikke arutlusi ette võtta. Nii oli see Urmas Arumäe plaaniga ehitada Atla külasse kaasaegne vanade inimeste hooldekodu. Pärast seda, kui Urmas oma projekti külakoosolekul põhjalikult tutvustas ja külainimeste küsimustele vastuse andis, ei ole kellelgi enam rajatise vastu midagi. Vastupidi, ollakse rahul, et külasse selline investeering tuleb ja loodetakse, et tööd hakkavad varsti peale. Esialgne investeeringute suurus on 50 miljonit krooni. Projektidest oleme osalenud ühes, mis seondus möödunud suve tegemistega. Sel aastal esitasime taotluse KIK-i ja Kohalikku omaalgatuse programmi. Viimane aitaks meil ehitada küla bussiootepaviljoni, mis Atlas siiani veel puudub. Siin on ka vald lubanud meid toetada, samuti ka Saarte Teedevalitsus. See on raske ettevõtmine, aga loodame, et saame hakkama.

Lõpetades tahan öelda, et kogu külarahvas ootab suve. Suvi on Atlas lõpmata ilus aeg.

Teadmiseks kõikidele, kes väljastpoolt Atla randa puhkama tulevad: kõik viisakad ranna külastajad on teretulnud. Jätke oma sõidukid parkimisplatsile, ärge sõitke nendega veepiirini.

Kaunist kevadet ja sooja suve!

Enda Pormann

KAS IGAS PÕHIKOOLIS ON VÕIMALIK SAADA ÜHESUGUST HARIDUST SAMA RAHA EEST?

Ei ole. Põhjendusi ja seletusi on siin mitmeid.

Esiteks: koolid koostavad oma õppekava riikliku õppekava põhjal. Samas on olemas väike võimalus õpetada alates 4. klassist vabaainena lisaks mingit õppeainet. Lümanda koolis õpetatakse 4. ja 5. klassis Saaremaa loodust ja 6., 7. ja 8. klassis ökoloogiat. Süvendatud õpe annab õpilasele võimaluse omandada õppeainet põhjalikumalt, annab eelise osalemiseks olümpiaadidel ning loob kogu eluks tänuväärte teadmistepagasi.

Kooliti on vabaainete valik erinev, siit tuleneb kõige suurem erinevus põhikoolide õppekavade sisulises osas.

Teiseks: lähtudes põhimõttest, et kõik õpilased ei ole ühtmoodi võimekad ja ühtmoodi tugeva tervisega, rakendavad koolid lisaks tavaõppevormidele veel järgmisi:

1) Koduõpe – eriarsti soovitusel teatud õpilastele, kellele tuleb kasuks eraldi õppimine. See on kulukas õppevorm, sest õpetajatööd tasustatakse samas ulatuses, nagu annaks ta tundi tervele klassile. Meie koolis on nimetatud õppevormi kasutatud üksikute laste õpetamisel.

2) Parandusõpe – meie koolis 2., 3. ja 4. klassi lastele, tulenevalt hariduslikest erivajadustest.

3) Tugiõpe – meie koolis 1. – 4. klassis, kui lapsel on vaja pidevat oma õpetaja abi erinevates ainetes.

4) Lihtsustatud õppekava – rakendatakse vanemate klasside üksikute õpilaste suhtes maakondliku nõustamiskomisjoni otsusega. Selle õppekava korral on õpilasel võimalik rohkem õppida praktilise kallakuga õppeaineid, näit. tööõpetus, vähendades mõne raskemini omandatava õppeaine osakaalu.

5) Logopeedi teenused – spetsiifiline õpiabi, mida meie lastele käib andmas Anneli Saarela Kihelkonnalt.

Kolmandaks: kooli õppekava toetavad kooli huvitegevus ja ringide töö, mis annavad eneseteostamiseks tunduvalt rohkem võimalusi kui koolitund. Õpilaste aktiivne ja positiivne eluhoiak on sagedasti saavutatud klassivälistes tegevustes osaledes.

Neljandaks: igas koolis on erinevad õpetajad. Iga õpetaja on isiksus ja lapsed saavad siiski haritud oma õpetaja juhatause järgi. Lõpptulemus sõltub sellest väga – õpitakse ju õpetajale, just niipalju, kui õpetaja nõuab, mitte rohkem. Vähem aga küll, kui on võimalik.

Jne... Ka põhikoolid võivad pakkuda üsnagi erinevat haridust lähtuvalt sellest, kui palju erinevaid õppetöövorme nad peavad vajalikuks koolis rakendada. Mida rohkem – seda parem õpilastele, rahaliselt kulukam aga koolile. Kõik teiseks nimetatud õppetöövormid nõuavad lisaraha, mis ei sisaldu õpilase pearahas. Meie kooli puhul tähendab see suurusjärgus 200 000 kr või enam täiendavat rahakulu.

Nii ongi õpilaste teadmised iga põhikooli lõpetajal erinevad ja sama kehtib ka koolide õpetajate palga suuruse kohta.

Enda Pormann

Uut dokumenti on lihtne taotleda posti teel

Inimestel, kellel lõpeb isikutunnistuse (ID-kaardi) või passi kehtivusaeg, on kõige lihtsam ja mugavam uut dokumenti taotleda posti teel. Posti teel taotlemise võimalust saavad kasutada inimesed, kellele on varem Kodakondsus- ja Migratsiooniameti (KMA) poolt dokument väljastatud. Kui isikut tõendavat dokumenti taotletakse esmakordselt, tuleb pöörduda KMA teenindusbüroosse. Posti teel taotlemiseks on tarvis kokku koguda vajalikud dokumendid ja saata need KMA-le ning kuu möödudes võib sobivasse pangakontoris või KMA teenindusbüroosse uuele dokumendile järele minna. Isikut tõendavat dokumenti taotlema hakates tuleks esmajoones taotleda isikutunnistust. Pass on eelkõige reisidokument, mis ei ole kohustuslik.

Posti teel taotlemiseks on vaja ümbrikusse panna:

- **täidetud taotlusankeet;**
- **1 värvifoto**, ka siis, kui taotlete isikutunnistust ja passi koos;
- **riigilõivu tasumist tõendav dokument;**
- nimemuutuse korral lisaks nimemuutust tõendava dokumendi (abiolutunnistuse või nimemuutustunnistuse) koopia.

Välisriigis väljaantud dokument peab olema legaliseeritud või apostilliga kinnitatud ja tõlgitud eesti keelde (v.a. juhul, kui dokument on inglise või vene keeles). Tõlge peab olema notariaalselt kinnitatud.

Tähtis on meeles pidada, et taotlusdokumendi koopia esitamisel peab koopia vastavust originaaldokumendile kinnitama allkirjaga koopia igal andmetega leheküljel. Allkirjale lisatakse allkirja andmise kuupäev.

Taotlusankeedi leiab internetiaadressilt www.pass.ee, samuti saab taotlusankeedi KMA teenindusbüroodest. Kui isikutunnistust ja passi taotletakse koos, saab taotluse esitada ühel ankeedil.

Ankeeti on võimalik täita nii arvutis kui ka käsitsi. Pärast arvutis täitmist tuleb ankeet välja printida, allkirjastada ja kleepida ankeedile foto.

Käsitsi täites on vajalik kasutada tumedat kirjutusvahendit, see tagab andmete säilimise ankeedil. Ankeet tuleb täita eesti keeles ladina tähestiku trükitähtedega ning sellel ei tohi olla parandusi. Täita tuleb kõik väljad, mis on ette nähtud täitmiseks taotleja poolt. Ankeedi ülaseravas asuvasse kasti peab taotleja kirjutama tumeda tindipliiatsiga oma allkirja. Juhul, kui 15- kuni 18-aastase lapse eest esitab taotluse lapsevanem, tuleb ankeedi ülaseravas olevasse kasti kirjutada allkirjanäidis lapsel ja taotluse lõppu andmeid kinnitav allkiri lapsevanemal. Allkiri peab olema kirjutatud ühtlaselt tugeva joonega ning see ei tohi ületada etteantud piire.

Dokumentifoto peab olema pildistatud otsevaates, ilma peakatteta ja erariietes. Neile, kes kannavad prille, soovitatakse

pildistamist ilma prillideta. Toonitud klaasidega prillid on keelatud. Foto peab olema originaalfoto, see ei tohi olla välja lõigatud teisest fotost või välja trükitud arvutist. Fotol ei tohi olla näpujälgi, kriimustusi ega muid defekte. Foto taha soovitame ettevaatlikult kirjutada nime, jälgides, et pilt ei saaks viga (see on eriti oluline, kui inimesed saavad mitu taotlust koos).

Riigilõivu tasumine. Riigilõivu alla 15-aastase lapse passi eest on 75 krooni ja isikutunnistuse eest 25 krooni. Kui taotletakse isikutunnistust koos passiga, siis 100 krooni.

Riigilõivu üle 15-aastasele isikule on passi eest 150 krooni, isikutunnistuse eest samuti 150 krooni. Kui taotletakse isikutunnistust koos passiga, siis 250 krooni.

Pangaülekandega tasumisel märkida:

Saaja nimi: Maksu- ja Tolliamet

Saaja konto: 10052032262003 (Ühispanngas)
221013264340 (Hansapangas)

Viitenumber: 1002146 (Eesti kodanikud)
1002049 (välismaalased)

Selgitus: *märkige toimingut nimetus, mille eest, ja isiku nimi, kelle eest riigilõivu tasuti.*

Posti teel taotlemisel tuleb ümbrikusse panna riigilõivu tasumist tõendav dokument või kirjalikud andmed riigilõivu tasumise kohta (sobib ka internetipanga maksekorralduse väljatrükk).

Kui kõik vajalikud dokumendid on kokku kogutud, siis jääb üle need kinnises ümbrikus postitada aadressil:

TAOTLUS

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet

Sõle 61a

10313 TALLINN

Ümbriku võib viia ka sobivasse KMA teenindusbüroosse ja panna seal selleks ettenähtud postkasti.

Selle kohta, et dokumendid on jõudnud KMAsse - taotlus registreeritud ja menetlusse võetud - saadetakse taotlejale kirjalik teatis. Kui juhtub, et ankeet on valesiti täidetud või puudub mõni vajalik dokument, siis võtab KMA spetsialist täpsustuste tegemiseks täiendavalt ühendust.

Isikutunnistuse ja/või passi taotluse KMA-sse jõudmisest dokumendi väljastamiseni kulub 30 päeva.

Isikutunnistuse või isikutunnistuse koos passiga saab kätte taotlejale sobivast Hansapanga või Eesti Ühispannga kontorist. Sobiva kontori saate valida kodulehelt www.pass.ee ning see tuleb märkida taotlusankeedile. Kui taotletakse ainult passi, siis selle saab kätte KMA teenindusbüroost. Sobiva teenindusbüroo saab samuti valida kodulehelt www.pass.ee ning see tuleb märkida taotlusankeedile.

Lisainformatsioon KMA koduleheküljelt www.pass.ee või KMA infotelefonilt 612 69 79.

Elo Allemann, KMA pressiesindaja

Huvitööst koolis

Äsja lõppes kolmas õppeveerand, millesse mahtus nii mõnigi põnev ja vahva üritus. Tore ettevõtmine jaanuaris oli vilistlaspäev "Kui kool oli viiekümneaastane." Veebruarikuusse mahtusid vastlapäev, sõbrapäev ja Eesti Vabariigi aastapäevaaktus. Märtsis lõppes veerand õpioskuste olümpiaadi ja diskoga.

Alanud viimane õppeveerand toob kaasa samuti hulgaliselt toredaid ettevõtmisi. Juba sel nädalal 8. aprillil astuvad 2 meie kooli õpilaste võistkonda üles Kuressaares ülesaaremaalisel moepeol "School Fashion Show" omaloodud kollektsioonidega. Meie kooli noored moeloojad on Anni Vanin, Kaidi ja Helen Kuusk. Veel käib töödele ja lavaliikumisele viimse lihvi andmine. Teiseks mahub järgmisesse nädalasse algklasside taidluspäeva eelvoor 12. aprillil, millest meie kooli algklassid eesotsas tublide juhendajate Erna Niidi, Külli Lindau ja Tiio Penuga võtavad osa kavaga "Rongisõit Anderseni muinasjutude ainetel". Kolmas tähtsam ettevõtmine lähiajal on VII ülesaaremaaline põhikoolide näitemängupäev, mis sedakorda toimub Lümanda kultuurimajas ja on Lümanda põhikooli ja kultuurimaja korraldada. Registreerunud on 6 näitetruppi ja näha saab etendusi järgmistelt Saaremaa koolidelt: Orissaare Internaatkool, Saaremaa Ühisgümnaasium, Kuressaare Vanalinna kool, Kahtla, Tornimäe ja Lümanda põhikoolid. Ootame teatrihuvilisi **16. aprillil algusega kell 10.00** publikuks, üritus on tasuta. *Pille Jõgi*

Mälumängurid Lümandas lõpetasid

Kevad on jälle sammukese lähemale jõudnud. Kui 2001. a. 04. märtsil Lümandas alles alustati ja hakati mälumängu taas viljelema, siis 2005. a. 11. märtsil lõpetati valla mälumängu viies voor ja ka viies hooaeg.

Kokku on esitatud läbi viie hooaja 420 küsimust, osalenud 47 võistkonda ja 145 võistlejat. Kõige stabiilsem on olnud žürii-korraldajad, sest siin ei ole muutusi praktiliselt toimunud. Põhiliikmed on Priit Penu, Urve Vakker, Ulvi Põld ja Anu Kuusk. Kõige stabiilsem võistkond on olnud Leedri (kohad 2. – 5.). Võitjad elavad kolmes külas – Mõisakülas, Viidul ja Taritus.

2005. a. tuligi kokkuvõttes esimeseks võistkond Taritu koosseisus Riho Niit, Andres Rammo ja Toivo Prostag (esimeses voorus Inka Reinsaar). Hea lõpuspuurdiga tagas teise koha võistkond Leedri koosseisus Teet Lindam, Aivo Kuivjõgi ja Meelis Kuivjõgi. Kolmandaks võistles end Lubi koosseisus Tõnis Suurna, Taivo Murekas ja Heilika Reinart (esimeses voorus Tõnu Kallas). Võitjatele pani auhinnad välja Lümanda vald. Esimesed kaks kohta said preemiaks Saaremaa Kaubamaja kinkekaardid ja kolmas koht valla meeneid.

Urve Vakker

Abivajajatele tuleb võimaldada ka juriidilist abi

Alates 1. märtsist jõustub uuendatud riigi õigusabi ka tsiviil- ja haldusajades ei tohiks jätta hätta neid, kes kontseptsioon, mille põhiliseks eesmärgiks on pakkuda tegelikult ei suuda endale korralikku juriidilist abi osta. abistavat kätt enda kaitsmisel kohtutes ja juriidilistes vaidlustes. Edaspidi on võimalik taotleda abi nii kriminaal-, tsiviil- ja Olgugi et õigusabi on abivajajatele pakutud ka varem, saab haldusajades, aga ka tsiviilaja menetlemises Euroopa Liidu alates märtsist taotleda seda oluliselt kergemini ja rohkemates liikmesriigi kohtus. Tagatud on advokaat ja vajalike valdkondades. dokumentide tõlge.

Käesoleva aasta riigieelarves on ette nähtud umbes 50 miljonit krooni selle jaoks, et abi taotleja saaks kergema vaevaga ja ilma kellel seda endal majandusliku seisundi tõttu muretseda võimalik ei ole. Et abi taotleda, tuleb esitada kohtusse taotlus, märkides blanketile ära ka oma majandusliku seisundi. Rohkem ei olegi vaja teha – kui taotlus on rahuldatud, on võimalik saada abi peale esimese protsessi ka veel kohtulahendi edasikaebamisel.

Vähem bürokraatlike takistusi

Kuidas muuta õigusabi kättesaadavamaks? Nagu öeldud, on tihtipeale vaja lihtsamat nõu kui kohtus advokaadi kaitset. Seetõttu võeti eelmisel aastal vastu uus märgukirjadele vastamise seadus, mis paneb riigiametniku pigem klienditeenindaja rolli.

Näiteks kui kiri või küsimus saadetakse teadmatus tõttu valesse asutusse, on ametnike kohus mitte enam vastata, et pöörduge sinna ja sinna. Ei ole mõtet kodanikke niisama vaevata või nendele bürokraatia tõttu lisakoormusi tekitada. Nüüd saadetakse see kiri lihtsalt õigesse kohta edasi ja räägitakse küsijale ka ära, kuhu ja miks see saadeti.

Niimoodi peakski toimima lihtne ja korras riik, mitte takistama seda väidetega, et see polevat nende haldusalas või see pole nende asi. Seesama seadus reguleeribki seni määratlemata olukorrad kindlasti kodanike kasuks, mistõttu peaksid edaspidi vastused märgukirjadele olema adekvaatsemad ja ka kiiremad.

Abi ka tsiviil- ja haldusajades

Kuid õigusabi tehakse märtsikuust lihtsamaks ja adekvaatsemaks ka tõsisemate juhtumite korral. Seni oli riigi kulul võimalik saada kaitset vaid kriminaalajades, aga

Õigusabi riigi poolt tuleks aga tagada just nimelt nendele, kellel seda endal majandusliku seisundi tõttu muretseda võimalik ei ole. Et abi taotleda, tuleb esitada kohtusse taotlus, märkides blanketile ära ka oma majandusliku seisundi. Rohkem ei olegi vaja teha – kui taotlus on rahuldatud, on võimalik saada abi peale esimese protsessi ka veel kohtulahendi edasikaebamisel.

Kes vajab abi?

Kui abivajaja on oma kohtuvaidlused ära lahendanud, oma eluga edasi läinud ja majanduslikult paremal järjel, on riigil õigus need kulud osaliselt või täielikult sisse nõuda. Meie eesmärk on aidata neid siis, kui neil on abi vaja. Mitte mingil juhul ei pea aga riigile kulusid hüvitama, kui ta sai õigusabi avaliku võimu ja tema enda vahelises vaidluses ja kohus otsustas avaliku võimu kahjuks.

Samas ei saa riik käia oma rahadega ümber hooletult ning tegemist ei ole pelgalt kingitusega, mille puhul õigusabi vajaja vastutust ei kannu. Seetõttu tuleb alati hüvitada kulu selles osas, kui õigusabi saaja ei ilmu kohtusse või on põhjutanud lisakulu kohtuprotsessis muu kohustuse mittetäitmisega.

Selliste seadusemuudatustega soovib riik ennetada edaspidi neid juhtumeid, kus kodanik ei saa piisavalt oma õigusi kaitsta või on sunnitud kasutama ebakompetentsete isikute abi rahanappuse tõttu. Loodame, et enamusel lugejatest ei lähe seda teenust vaja, kuid hea on ka teadmine, et kohtusseminekul inimene abita ei jää.

Reet Roos, Riigikogu liige (Res Publica)

Infokast

Riigi poolt tagatavat õigusabi saab taotleda:

1. Makseraskustes füüsiline või juriidiline isik Eesti kohtus
2. Kohtueelsel menetlusel, täitemenetlusel, õigusdokumendi koostamisel, muu õiguslane nõustamine või esindamine
3. Avalikes huvides tegutsev maksejõuetu mittetulundusühing või sihtasutus, kui vaidlus puudutab keskkonnakaitset või tarbijakaitse valdkonda
4. Kriminaalmenetlus või väärteoasja kohtumenetlus, kui kaitsja osavõtt on seaduse järgi kohustuslik, võivad riigi õigusabi saada kõik füüsilised isikud sõltumata oma majanduslikust seisundist ning maksejõuetud juriidilised isikud.

Lümanda lasteaia hoolekogu tänab **kõiki heategevuskontserdi toetajaid!**

Tänu teile kogusime **6 925** krooni, mille eest ostame lasteaeda laste arendamiseks ja vaba aja sisustamiseks mõeldud mänguasju.

AITÄH!

Täname ka Karala poe müüjat Silja Rauna ja Koimla poe müüjat Marju Kermikut.

Aprilli II poolel toimub
Taritu näiteringi esietendus

Ivan Krölov
“**Õppetund tütardele**”

Näitejuht Helle Kesküla,
kostümeerija Tiia Vallimaa.

Näitlejad: Reet Laht, Merike Pink,
Merike Kiil, Tiia Vallimaa, Aili Salong,
Pihel Niit, Toivo Prostang ja Ants Iõgi

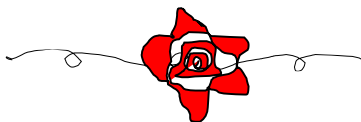
Õnnitleme tähtpäeval!

Aprill

AINO TARK	86	Leedri küla
ROBERT LIIV	84	Leedri küla
HILDA-HELENE MÖLDER	84	Riksu küla
ASTA TIMMAS	83	Lümanda
AINO VIRVES	81	Koki küla
MILVI PUHOVA	70	Karala küla
JÜRI VALGE	65	Koimla küla

Mai

LEIDA SEIL	88	Koki küla
NIINA SALONG	88	Koimla küla
ROSILDE-JOHANNA MEIER	85	Varpe küla
ENDEL LING	81	Lümanda
VAIKE DEMTSENKO	81	Riksu küla
MAIMU VALGE	80	Koimla küla
TÕNIS VIIRA	65	Lümanda
VELLO LIIV	65	Viidu küla

TEATED

- Kuressaare polikliiniku teisel korrusel on üles seatud näitus Lümanda lasteaia vanema rühma laste joonistustest
- 23. aprillil kell 10.00 toimub Lümanda kultuurimajas Lümanda jahiseltsi jahimeeste koolitus jahitunnistuse

22. märts 2005. a. VOLIKOGUS:

- Valla 2005. a. eelarve II lugemine
- Volikogu otsuse nr 29 13.04.2000. a. “Atla sadama maaüksuse munitsipaalomandisse taotlemine” muutmise seoses pindala muutumisega
- Atla küla Härma kinnistu (Tiia Naagel avaldus) ja Põlluküla küla Saadu kinnistu (Eha Roost avaldus) jagamisel tekkinud uute katastriüksuste sihtotstarbe määramine
- Koimla küla Laevu maaüksuse detailplaneeringu algatamine
- Koimla küla Lõksipõllu maaüksuse detailplaneeringu algatamine
- Vee erikasutusloa taotluse kooskõlastamine (OÜ Saare Foods avaldus)

KULTUURITEATED

Aprill

17. aprill kell 10.00 – **Taritu koolimaja juures talgud**. Oodatakse riisujaid ning puude vedajaid, saagijaid ja lõhkujaid. Lõunaks talgusupp

22. aprill kell 17.30 – Lümanda vana vallamaja taga kogu pere **sportlik jüripäev**

Mai

01. mai kell 12.00 – **Lümanda valla memmetaadi kevadpidu** Lümanda kultuurimajas

06. mai kell 19.00 – **emadepäeva kontsert** Lümanda kultuurimajas

KOOL KUTSUB

vallarahvast, eriti Lümanda aleviku inimesi

reedel, 29. aprillil algusega kell 10

TALGU

koolilastele appi koristama Lümanda keskuse territooriumi.

Kaasa tööriistad ja töötahe!
Talgusupp!

03. märts 2005. a. VOLIKOGUS:

- Valla 2005. a. eelarve I lugemine
2005. a. riigieelarve seaduses “Koolilõuna toetuseks määratud eraldiste kasutamise kord” Lümanda vallas
- Maakorralduslikud piirimuudatused: Austla-Karala maakorralduskavaga eraldatud Põllu maaüksus, Koimla – Koki- Kipi-Koovi maakorralduskavaga eraldatud Saare, Leemeti ja Sake-Pärdise maaüksused
- Atla küla Hülgeranna maaüksuse detailplaneeringu algatamise täpsustamine
- Pilguse III maaüksuse (R.T. Makkonen) detailplaneeringu algatamine

Toimetaja Heilika Reinart, tel 45 76 342
heilika.lymanda@saare.info
keeletoimetaja Liia Raun
kodulehekülj:

<http://lymanda.saare.info>

Trükk: Saarte Trükikoda, trükiarv 350